

2019 YILI

İÇ KONTROL SİSTEMİ

DEĞERLENDİRME RAPORU

Haziran 2020

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	1
1. Misyon ve Vizyon	2
1.1. Misyon	2
1.2. Vizyon.....	2
2. Organizasyon Yapısı.....	3
2.1. Akademik Yapı.....	3
2.2. İdari Yapı.....	3
II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI	4
1. Kontrol Ortamı	7
2. Risk Değerlendirme	7
3. Kontrol Faaliyetleri.....	8
4. Bilgi ve İletişim	8
5. İzleme	9
III. DİĞER BİLGİLER	10
1. İç Denetim Sonuçları	10
2. Dış Denetim Sonuçları.....	10
3. Diğer Bilgi Kaynakları	10
IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ	11
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	12
1. Güçlü Yanlar.....	12
2. İyileştirmeye Açık Yanlar	13
3. Eylem İçin Öneriler	14

I. GİRİŞ

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55. maddesinde İç Kontrol süreci tanımlanmıştır. Bu süreç; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nde idarelerin; iç kontrol sistemlerinin oluşturulması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde dikkate almaları gereken standart değerlendirme kriterleri belirlenmiştir.

Üniversitemiz 2019 yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu çalışmalarına Rektörlük Makamının 27.04.2020 tarih E.12277 sayılı yazısı ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca başlanmıştır. Çalışma kapsamında, İç Kontrol Sistemi Soru Formları web bağlantısı ile 6 bölüm ve 72 sorudan oluşan anketi, Birim İç Kontrol ve Kalite Komisyonu üyelerinin tamamı tarafından doldurulması istenmiştir. Bu kapsamda 122 üye anketimize katılım sağlamıştır.

Bu değerlendirme raporu, anketlere verilen cevaplar üzerinden hareketle hazırlanmış olup, rapor formatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan İç Kontrol Rehberinde yer alan İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu kapsamında yapılmıştır.

1. Misyon ve Vizyon

1.1. Misyon

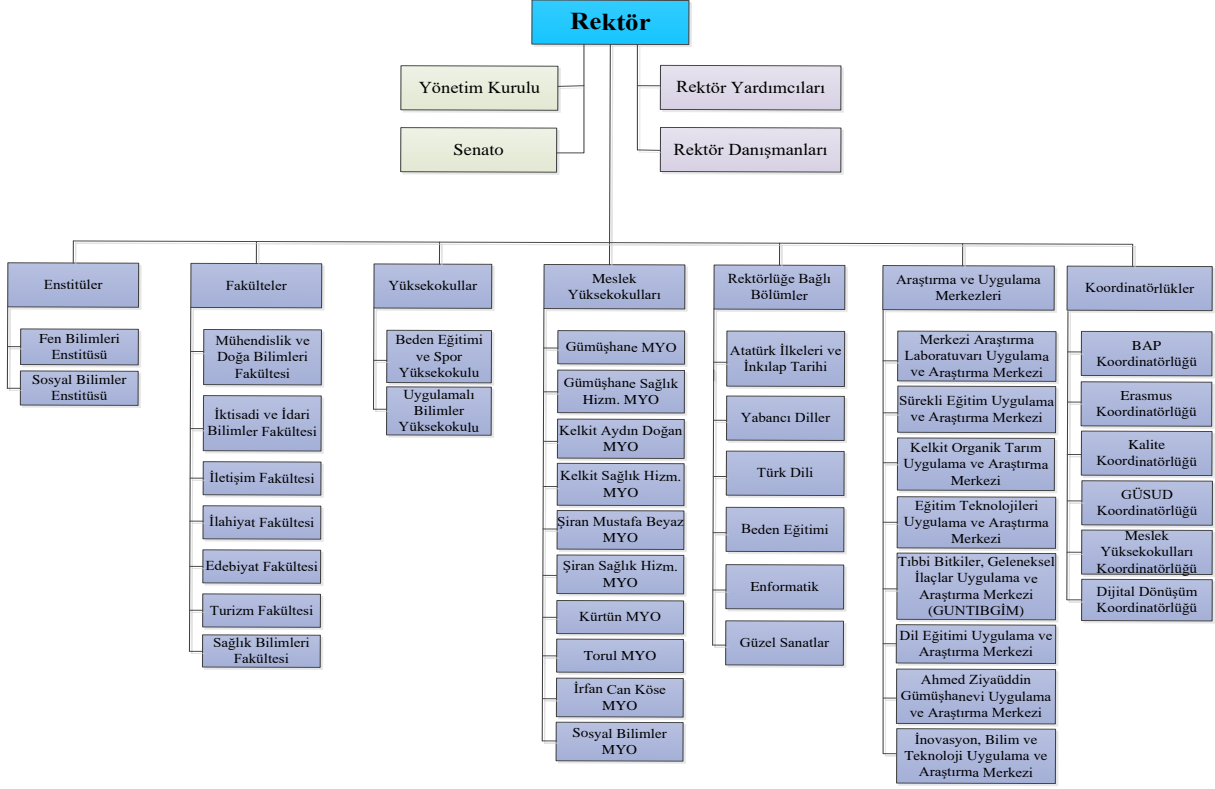
Eleştirel düşünebilen, girişimci, üretken, rekabetçi, kişisel ve mesleki olarak kendini sürekli yenileyebilen fertler yetiştirebilmeyi, bilime evrensel katkı sağlayabilen araştırmalar yapabilmeyi, tüm değerleri ile bulunulan yöre, ülke ve dünya sorunlarına karşı duyarlı, şehrin, bölge ve ülkenin gelişmesine katkıda bulunan hizmetler yapabilmeyi görev edinmiştir.

1.2. Vizyon

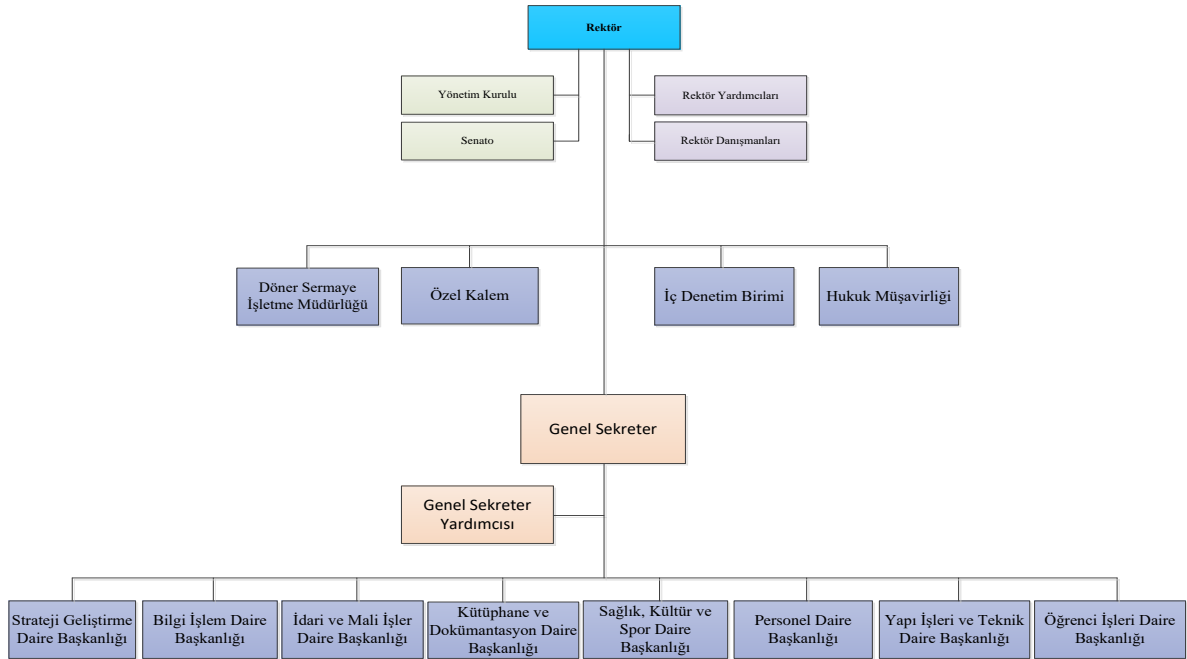
Kurumsal yapısını gittikçe güçlendiren; bulunduğu yörenin özellikle organik tarım, turizm ve madencilik potansiyelinin değerlendirilebilmesi için çalışmalar yapan; bilime katkılarıyla; ulusal ve uluslararası işbirlikleriyle topluma yararlı projeler üreten, ülke geleceğinde söz sahibi olan bir üniversite olmaktır.

2. Organizasyon Yapısı

2.1. Akademik Yapı

2.2. İdari Yapı

II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI

Üniversitemiz iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır:

- Üniversitemizin amaç ve hedeflerine ulaşma konusunda iç kontrol sisteminin beklenen katkıyı sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi
- Üniversitemizin iç kontrol bileşenleri özelinde incelenmesi ve sistemin iyileştirmeye açık alanlarının tespit edilerek düzeltici önlemlerin belirlenmesini kapsayan bir süreçtir.

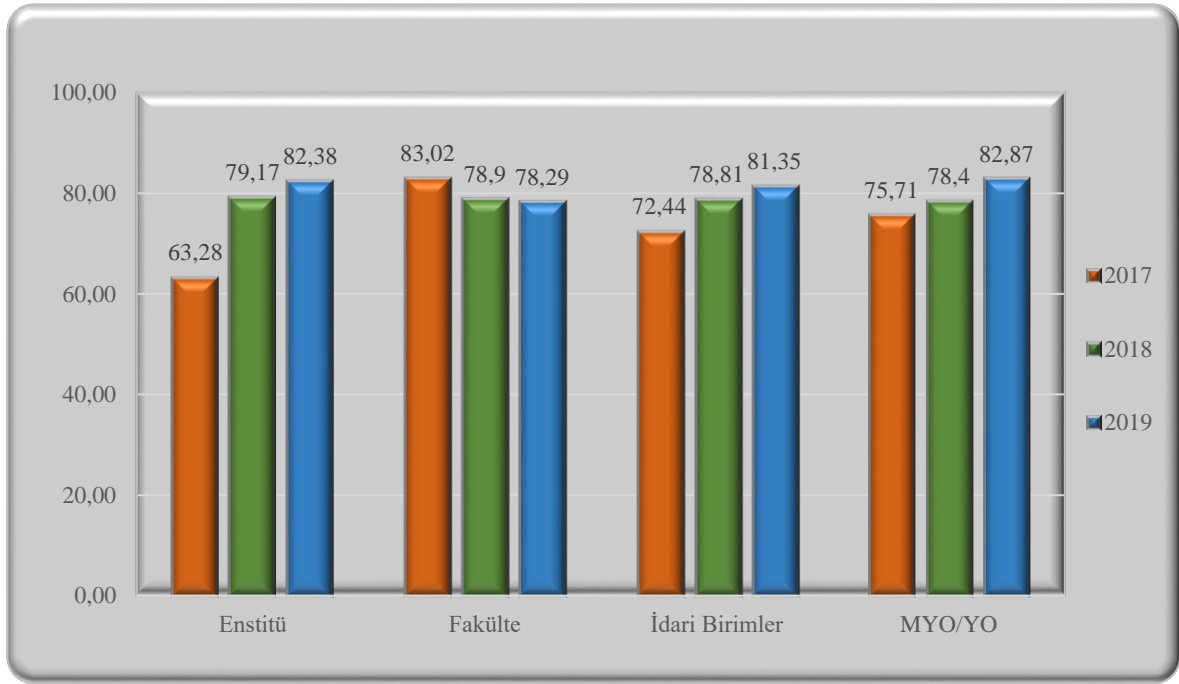
Üniversitemizde, Kamu İç Kontrol Rehberinde yer alan soru formundan yararlanılarak İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Anketi soruları hazırlanmıştır. Anketimizde; Kontrol Ortamı Standartlarına yönelik 24, Risk Değerlendirme Standartlarına yönelik 16, Kontrol Faaliyetleri Standartlarına yönelik 12, Bilgi ve İletişim Standartlarına yönelik 11 ve İzleme Standartlarına yönelik 7 olmak üzere toplam 70 adet eylem değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Değerlendirmede birimlerden sorumlu oldukları her bir eylemin; **Evet (2 puan)**, **Geliştirilmeli (1 puan)** ve **Hayır (0 puan)** seçeneklerinin işaretlenmesi suretiyle iç kontrol anketinin cevaplandırılması istenmiştir.

Evet (2 Puan), cevabı verilen sorular için birimlerde geliştirilmesi gereken herhangi bir husus olmadığı,

Geliştirilmeli (1 Puan), cevabı verilen sorularda birim yöneticileri ilgili alanda ilerleme kaydedecek değerlendirmeler yapabileceklerini,

Hayır (0 Puan), cevabı verilen sorularda ise, ilgili alanların geliştirilmesi için birim yöneticileri tarafından adımlar atılması gerektiğini gösterir.

Genel bir öz değerlendirme niteliği taşıyan bu uygulamaya verilen gerçekçi cevaplar, iç kontrol sisteminin Üniversitemizde hangi aşamaya geldiğinin göstermesi hedeflenmiştir. Anket sonuçları aritmetik ortalama yöntemine göre değerlendirilmiştir. Sonuç olarak birimlerimizdeki genel değerlendirmeler belirlenmiştir. Grafik 1’de 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait iç kontrol eylem planı birim bazlı genel değerlendirme sonuçları gösterilmektedir. Tablo 1’de değerlendirme sonuç değerleri gösterilmiştir.

Grafik 1. Birim bazlı değerlendirme oranları

Tablo 1: Değerlendirme puanları

<p>% 0 – 25</p> <p>İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. Biraz farkındalık olmakla birlikte iç kontrol mekanizmalarının henüz idarede uygulanmadığı anlaşılmaktadır. İç kontrol sisteminin kurulması için acil rehberlik ve yönlendirmede bulunulması gereklidir.</p>	
	<p>% 26 - 50</p> <p>İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol sistemine ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gereklidir.</p>
<p>% 51 - 75</p> <p>İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.</p>	
	<p>%75 - 90</p> <p>İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğini değerlendirilmesi uygun olacaktır.</p>
<p>% 91 - 100</p> <p>İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.</p>	

1. Kontrol Ortamı

Kamu İç Kontrol Rehberinde kontrol ortamı standartları 4 standarta göre belirlenmiştir.

Bunlar:

1. Etik Değerler ve Dürüstlük,
2. Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler,
3. Personelin Yeterliliği ve Performansı,
4. Yetki Devridir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 24 soru sorulmuştur. Ankete katılan 122 üyenin toplam hesaplanan puan 3.905 olmuştur. Bu kısımda tüm sorulara olumlu cevap verilse idi maksimum puanı 4.896 olacaktı. Kurumumuzda Kontrol Ortamı Faaliyetlerinin 2019 yılı gerçekleşme oranı %79,75 olmuştur. 2018 yılı raporlamasına göre yaklaşık bir puanlık düşüş olmasına rağmen, Üniversitemizde kontrol ortamı faaliyetlerinin bilinilirlik seviyesinin yüksek olduğu, bu seviyenin korunması ve daha da ileriye gitmesi için sürekli izlenmesi ve geliştirmeye yönelik tedbirlerin alınması gerekecektir.

2. Risk Değerlendirme

Kamu İç Kontrol Rehberinde Risk Değerlendirme Standartları;

1. Planlama ve Programlama
2. Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi olmak üzere 2 standart olarak belirlenmiştir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 16 soru sorulmuştur. Ankete katılanların vermiş olduğu cevaplardan toplam 2.967 puan alınmıştır. Bu kısımda tüm sorulara olumlu cevap verilse idi maksimum puanı 3.904 olacaktı. Kurumumuzda 2019 yılı risk değerlendirme standartları gerçekleşme oranı %76,01 olduğu belirlenmiştir. Bu oran, Üniversitemizde risk değerlendirme standartlarının önceki yıla kıyasla yaklaşık dört puanlık artış olduğu ve bilinilirlik seviyesinin yüksek olduğu ortaya çıkarmıştır.

Kurumumuz yapılaşma aşamasını büyük çoğunluğunu tamamlamıştır. Buna bağlı olarak, fiziki ve altyapıya ait risklerin bertaraf edilmesi, araştırma ve eğitime ait risklerin azalması bu oranın yükselmesine katkı sağlamıştır. Fakat risk değerlendirme oranının en yüksek seviyeye çıkması için, iç kontrol mekanizmalarının geliştirilmesine devam edilecektir.

Üniversitemizin Risk Strateji Belgesinin oluşturulması neticesinde risk değerlendirmesinde daha verimli bir sonuç almak için iç kontrol mekanizmalarının etkin çalışmasına imkân verebilecektir.

3. Kontrol Faaliyetleri

Kamu iç kontrol rehberinde kontrol faaliyetleri standartları 6 adet olarak belirlenmiştir. Bunlar;

1. Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri,
2. Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi,
3. Görevler Ayrılığı,
4. Hiyerarşik Kontroller,
5. Faaliyetlerin Sürekliliği
6. Bilgi Sistemleri Kontrolleridir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 12 soru sorulmuştur. Ankete katılanların verdiği cevaplar toplamda 2.410 puan olmuştur. Ankete katılanların tamamı olumlu yönde puan vermiş olsalardı toplam puanı 2.928 olacaktı. Kurumumuzda 2019 yılı kontrol faaliyetleri standartları gerçekleşme oranı %82,30 olduğu belirlenmiştir. Bu oran Üniversitemizde kontrol faaliyetleri standartlarının bilinilirlik seviyesinin yüksek olduğu fakat geliştirilmesinin ve izlenmesinin ehemmiyetli olduğunu göstermiştir.

4. Bilgi ve İletişim

Kamu İç Kontrol Rehberinde Bilgi ve İletişim Standartları ile ilgili 4 standart belirlenmiştir. Bunlar:

1. Bilgi ve İletişim,
2. Raporlama,
3. Kayıt ve Dosyalama,
4. Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesidir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 11 soru sorulmuştur. Ankete katılanların vermiş olduğu cevaplardan toplamda 2.252 puan alınmıştır. Anketteki soruların tamamına olumlu cevaplar verilseydi 2.684 puan olacaktı. Kurumumuzda 2019 yılı bilgi ve iletişim standartları gerçekleşme oranı %83,89 olduğu belirlenmiştir. Bu oran, Üniversitemizde bilinilirliğinin bilgi ve iletişim standardının yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bu standartta ilişkin mekanizmaların Kurumumuzda yerleşmiş olduğu, faaliyetlerin sürekli izlenerek yüksek oranın korunması ve çalışmaların devamı gerekecektir.

5. İzleme

Kamu İç Kontrol Rehberinde İzleme Standartları ile ilgili;

1. İç Kontrolün Değerlendirilmesi
2. İç Denetim olmak üzere 2 standart belirlenmiştir.

Değerlendirme soru formlarında bu bölüm altında 7 soru sorulmuştur. Ankete katılanların vermiş olduğu cevaplardan toplamda 1.420 puan alınmıştır. Anketteki soruların tamamına olumlu cevaplar verilseydi 1.708 puan olacaktı. Kurumumuzda 2019 yılı izleme standartları gerçekleşme oranı %83,13 olduğu belirlenmiştir. Bu oran, Üniversitemizde izleme standartları da yüksek seviyelerde olduğu göstermektedir. Ancak iç kontrol mekanizmalarının ilerleyen yıllarda daha da geliştirilmesi gerekecektir.

Üniversitemizde iç denetim biriminin kurulması ve iç kontrol değerlendirmesinde bilgi yönetim sistemlerinin daha aktif şekilde kullanılması izleme bileşenine ait değerlendirme puanını arttırmıştır.

III. DİĞER BİLGİLER

1. İç Denetim Sonuçları

Üniversitemiz bünyesinde bulunan 3 (Üç) adet “İç Denetçi” kadrosundan birine, 31.05.2018 tarihinde yapılan atama ile iç denetim faaliyetleri başlamıştır.

2019 yılı içerisinde Rektörlük makamınca onaylanarak yürürlüğe giren İç Denetim Programı kapsamında 4 (Dört) adet Denetim Faaliyeti ve 1 (Bir) adet danışmanlık faaliyeti gerçekleştirilmiştir. 2020 yılı İç Denetim Programı ve 2020-2022 dönemi İç Denetim Plan çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

06.12.2019 tarih ve 6838 sayılı makam oluru ile 2020 yılı İç Denetim Programı ve 2020-2022 dönemi İç denetim Planı yürürlüğe girmiştir. Plan ve Program kapsamında 2020 yılı faaliyetleri yürütülmektedir.

2. Dış Denetim Sonuçları

2019 yılında Üniversitemiz Sayıştay Başkanlığınca denetim geçirmemiştir. 2018 yılına ait kesinleşen denetim raporumuz ise, Sayıştay Başkanlığı tarafından 2019 Eylül ayında yayımlanmış olup, yayımlanan raporlar (<https://www.sayistay.gov.tr/tr/?p=2&CategoryId=103>) adresi üzerinden kamuoyu ile paylaşılmıştır.

3. Diğer Bilgi Kaynakları

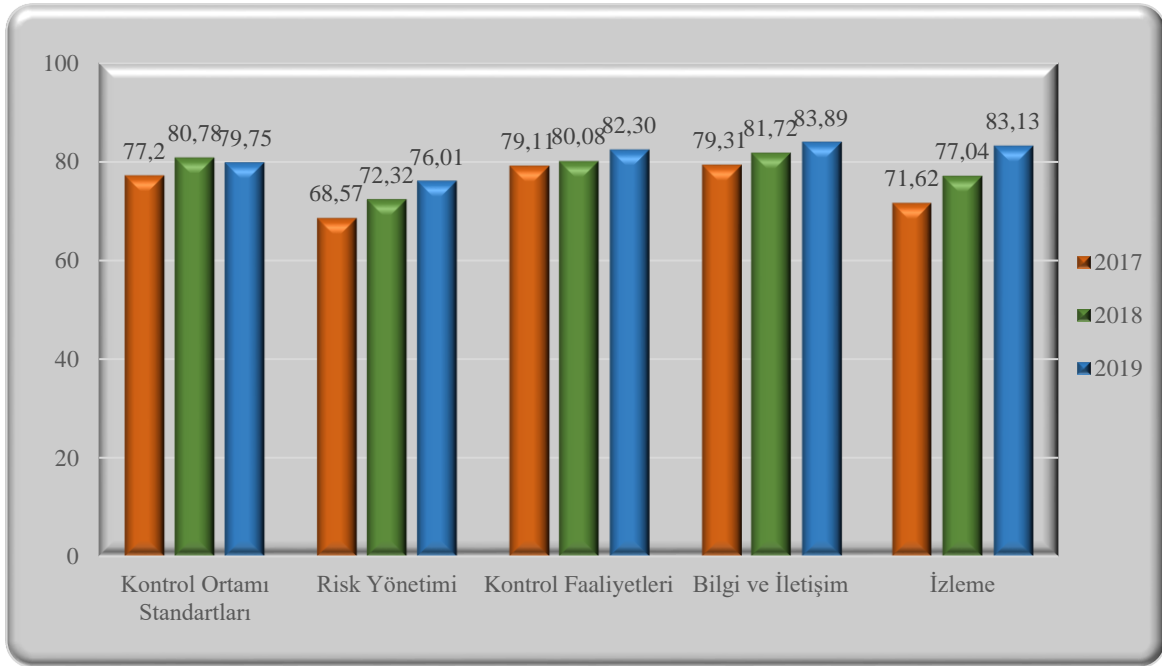
Üniversitemiz Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi 04.05.2016 tarihinde Senato kararı ile kabul edilmiş ve Kamu Mevzuat Sisteminde yayımlanmıştır.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar da mal ve hizmet alımları için bir milyon, yapım işleri için üç milyon Türk Lirasını aşan limitler ön mali kontrole tabi tutulmaktadır. Bu kapsamda; 2019 yılı içerisinde bu tutarları aşan 2 adet ihale dosyası ön mali kontrole tabi tutulmuş ve uygunluk verilmiştir.

IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Üniversitemizin 2017 ve 2018 yıllarına ait değerlendirme raporlarına kıyasla, 2019 yılında hemen hemen bütün iç kontrol bileşenlerinde gözle görülür bir iyileşme olmuştur. Aşağıdaki grafikte 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yapılan iç kontrol sistemi değerlendirme anketi çalışmaları neticesinde ortaya çıkan karşılaştırmalı değerlendirme puanları gösterilmektedir. Grafikte de görüleceği üzere yapılan değerlendirmede en yüksek artış %6,09 ile izleme standartlarında, en düşük ilerleme ise; %1,03 ile kontrol ortamı standartlarında olmuştur.

Yıllara göre İç Kontrol Sistemi Değerlendirme oranları, sırasıyla 2017 yılında; %75,38, 2018 yılında; %78,54 ve 2019 yılında ise %79,96 olarak gerçekleşmiştir. Kurumumuzda iç kontrol bileşenlerine karşı farkındalığın sürekli artma eğiliminde olduğu aşağıdaki grafik 2’de de görülmektedir.

Grafik 2. Yıllar itibariyle iç kontrol sistemi değerlendirme oranları

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Güçlü Yanlar

Kontrol Ortamı	Üniversitemizde; Etik Değerler ve Dürüstlük, Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler, Personelin Yeterliliği ve Performansı ve Yetki Devri konularında çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.
Risk Yönetimi	Üniversitemizin misyon ve vizyonu, stratejik amaçları ve hedefleri ile bu hedefleri ölçmek, izlemek ve değerlendirmek üzere katılımcı yöntemlerle stratejik plan ve performans programlarının hazırlanması, performans esaslı bütçenin etkin biçimde kurumda uygulanması.
Kontrol Faaliyetleri	Üniversitemiz birimlerinde, mali karar ve işlemlerin yerine getirilmesi, onaylanması, uygulanması ve kontrol edilmesi süreçlerinin belirli mevzuatlar çerçevesinde yapılıyor olması.
Bilgi ve İletişim	Birimlerimiz arası iletişimi sağlayan Elektronik Belge Yönetim Sistemi gerek yazışma gerekse bilgi toplama süreçlerinde etkin bir şekilde iletişime katkı sağlaması, yatay ve dikey iletişim kanallarının açık olması. Kurumsal arşivleme hizmetinin olması.
İzleme	İç denetçi kadrosuna atama yapılması ve denetim planlamaların hazırlanması, eylem planı güncelleme ve değerlendirme çalışmalarının yapılması. Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun kurumsal dış değerlendirme programı kapsamında başarılı bir değerlendirmeden geçilmesi.

2. İyileştirmeye Açık Yanlar

Kontrol Ortamı	Birimlerdeki bütün çalışanlarımızın kontrol ortamı standartlarının neler olduğu ve nasıl çalıştığı hakkındaki farkındalığının daha da artırılması için eğitimlerin, performans değerlendirmesinin, iyileştirme ve ödüllendirmenin hayata geçirilmesi.
Risk Yönetimi	Risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarında tüm birimleri kapsayacak iş akışının sağlanarak, riskleri minimize edecek düzenlemelerin olması.
Kontrol Faaliyetleri	Birimlerde hizmet sürekliliğini sağlayacak çalışmalar yapılması, kurum varlıklarının daha verimli kullanımının sağlanması.
Bilgi ve İletişim	Raporlama çalışmalarına katkı sağlayacak, veri toplamayı kolaylaştıracak tam ve doğru bilgi için yönetim bilgi sisteminin kurulması,
İzleme	İç kontrol uygulamalarının etkin olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi, iç kontrol çalışmaları ile ilgili çalışmaların değerlendirme sonuçlarının katılımlı olarak izlenmesi. Toplanan ve raporlanan verilerin birim yöneticileri tarafından değerlendirilmesi.

3. Eylem İçin Öneriler

Kontrol Ortamı	Kurumumuz çalışanlarının, kurumsal aidiyet ve çalışma motivasyonlarını güçlendirecek planlamaların yapılması, işe başlama / işe alınma süreçlerinde personellerin çalışma ortamlarının değerlendirilmesi.
Risk Yönetimi	Risk Strateji Belgesinin hazırlanması, güncel risk analizi yapılarak birim bazlı ve kurumsal risk değerlendirmesinin ve risklere karşı alınması gereken önlemlerin hayata geçirilmesi gerekmektedir.
Kontrol Faaliyetleri	Hazırlanan risklerin bertaraf edilmesine katkı sağlayan kontrol faaliyetleri standartlarının birimlerimizde etkin şekilde uygulanabilirliğinin zeminin oluşturulması.
Bilgi ve İletişim	Üniversitemizin faaliyetlerini belirlenen hedefler doğrultusunda yerine getirip getirmediği ve hesap verilebilirliğin sağlanması için; raporlama, kayıt ve dosyalama sistemi, hata, usulsüzlük ve yolsuzlukların bildirilmesine katkı sağlayan süreçlerin sağlanması.
İzleme	Birimler kendi iş ve işlemlerinde iç kontrolün daha etkin çalışması sağlanmalı, İç Denetim biriminin iç kontrol konusunda daha etkin çalışması sağlanmalı.